

групата, или специфичното прозвище, дадено им от другите групи. Фиксирахме 21 подгрупи на “българските цигани” по начина, по който те се самоопределят - бургуджии, калайджии, кошничари, джамбази, ковачи, копанари, железари, ситари, решетари, касапи, бръснари, хамали, бакърджии, строители, бояджии, дървари, кожари, кокалари, “джуревци”, “голи”, “гаджали”. Много от посочените традиционни занаяти отдавна вече не се практикуват, но названието на групите се е запазило. Част от самоопределилите се като “български цигани” или “дасикане рома” съобщаваха, че в миналото техните родители или прародители са били мюсюлмани, но те вече са християни. Сред някои групи са запазени реликти от старата религия - все още обрязват момчетата или извършват погребение с ходжа. (Понякога мъртъвците са облечени и се погребват в ковчег, в други случаи погребалният обряд е изцяло мюсюлмански.)

Преобладаващата част от “българските цигани” са отдавна уседнали, “йерлии”. Често живеят в едни и същи махали с “турските цигани” (в гр. София, в кв. Ботунец, в гр. Банско, Разлог, Благоевград, Хасково, Г. Оряховица, Монтана, Левски, Павликени, Враца и т.н.). Отношенията им с “турските цигани” са добри, смесените бракове помежду им се приемат спокойно. При едно антропологично изследване, извършено от хора, владеещи различни ромски диалекти, вероятно ще се установи, че част от представилите се като “български цигани” ситари, джамбази, кошничари, копанари, калайджии и т.н. са “влашки цигани”, женени за йерлии или родствени групи на кардарашите. При социологическото изследване тези нюанси не бяха уловени. Традиционните отговори на допълнителните въпроси, целящи да разберем по-добре вътрешногруповото деление на ромската общност, бяха: “Все сме едно. В махалата и англичанин да дойде, за две години ще стане циганин като нас!”.

Като “турски цигани” (“хорахане рома”) се самоопределиха 46,2% от респондентите ни с циганско самосъзнание. И сред тях преобладаващата част - над 2/3 - не посочи друга специфична подгрупа. Останалите се дисперсираха в 18 подгрупи: калайджии, тенекеджии, печкаджии, ковачи, бакърджии, звънчари, музиканти, рогожари, въглищари, боринари, хамали, тухлари, каруцари, “бомбаджии”, дръндари, курбати, “дали”, дънкулари (“баламо хорохане рома”, или “гръцки цигани” в Плевенско).

И сред “турските цигани” основната маса са отдавна уседнали, “йерлии”. Повечето са мюсюлмани. Голяма част от тях празнуват всички християнски празници. Не са малко и тези, които са приели християнството. Голямо влияние сред тях имат протестантските църкви - адвентисти, петдесетници,